

אשר הוציאנו

סימן קד. לק' באשטאן לורב סו"ה דוד ב"ל.

הנה ונכתבו קצתים ופנית' להשיבו והנה ע"ד קצרי המנהלים
בכר כתבתי דשתי שאין צידע לכוח זה' ההכבד להשכים
על תקנתם צ"ל. והנה ונ"ש ר"מ ונכתב זה' פלגות צוואה
אין לא ידעתי למה ונוסף מהם עלולות אם לא יד' כמדיי כהן
אם לא יד' זהם ריב ומחלוקת לא יד' טעלות וגם אפי' אם
היו עלולות עברה זו צענל הצרית תלוי דעל האז הוי המנהל
יהאונק קלא יד' עלולות ונ"י ימחה צידו. והנה ונ"ש ר"מ דהמנהל
הנוכבד חוזר על הצעלים ליתן לו המילה והוי ככהן המדיי
צצית הגרטה. הנה המנהל לא זכר מהם כלום רק זה' פדיון הכן
ולומר נוכח דתרומה צוה' דרצון ודרצון לא שייך כהן המדיי
כונ"ש צבכורות דף כ"ו וצמוצ"ס פ"ה ונ"י צבורים הלכה יצ'.
אך גם זה' ונחית כהונה ק"י ק"ל לא כתב זה' והרי ונחית
כאונה צ"ל. הוי ונן התורה ולמה לא זכר שם זה' והיה נראה
דק"ל דוקא הפדיון צבור דהוי הנאה ונרצה. וכן צתרומה ונעשר
צזה שייך איקור כהן מדיי צצית הגרטה. אבל ונחית כהונה
ונחית דהוי הנאה ונעשת לא שייך איקור זה' אף דהוי ונן
התורה. וא"כ ונ"ש צמוצ"ס דלחן הנאה כלל ואפי' אם י"ס לו
לחיה הנאה הוי לא שכיח ובהנאה ונעשת לא שייך כהן המדיי
והנה ונ"ש ר"מ צסס המדיי קוף פ' כל הגע דגם צמוצ"ס שייך
איקור כהן המדיי. הנה אחר המחילה שקר עינה צמודכי כ'ו
עינתי שם ולא כתב רק דה"ס צמוצ"ס דלחן רשאי האז לחזור כ'ו
אם כבר הצטייח לאחד ולא זכר כלל שם ודיון כהן המדיי צצית
הגרטה. ולפענ"ד זה' לא שייך רק צדן ונחית כהונה דהוי הדוחה
ונרובה גם דוקא צבכאים כיון דלחן להם חלק צאחן אם אחד
ייקיע ויטול שלהם ימיהו הם צרצ"ל אבל צשאר כל אחד לא
תקנו כן דהרי כיוצא צזה אמרינן: צ"ס צ"ס פ"ב וצח"ו ק'ו
ר"כ. דהטובי ונחת לחלק צמוצ"ס שצוואו לקנות אליו ולחן ונ"י
גורם היקף לאחריים דאומר להם אלא פלגיהל צמוצ"ס פלג' אם
שיקין כן ח"נ יאומר להם נשו אחת כמוני ונח"י אחת
המנהלים. גם נראה דשיקר איקור צבכאן המדיי הוי אם עשה
ונעשה מדיי צפובל וכן מורה לשון הש"ס צבורות דף כ"ו
דלחן ליתן להם תרומה צבכאן. וכן הוא לשון תרומה צזה'
תרומות' אבל אם אינו עשה ונעשה צפובל למדיי צלחה ונלכה
רק שונצקס צפה ליתן לו ומה שטות לו הצב"ס לא הוי צחורת
שכר רק שונרחס עליו אין צו איקור. ולכך צקידושין דף ר"י
צבכאן המדיי הפדיון קאמר הש"ס דאקור נעשות כן דנראה
ככהן המדיי אומר רק דנראה ככהן המדיי אלא אינו כהן
מדיי

אבל כאן דלאכל הסכי' לא ונת רק אחד לא נחשב חזקה ומהו' למולו מיד. וצפער דבהרמ"א מצינו דעת ה"ח דדוקא צאקה ולא צאש ונהי דקיים שם ספק נפשות להקל ונ"מ כדאש דהייט דוקא צאש. אבל לענין נטפחות נחזקה דזה מודים כ"ע דהייט דוקא שיהיה אחוזה. אבל אם אין האשה אחוזה רק האב לכ"ע לא אמרינן נטפחות נחזקה וחייב למולו מיד והנזקק ירחם עליו להחליטו ולהחיותו. והנה דרך אגב אבאר מ"ס צט"ו בטעם שלא למולו את הבכרי ונקום דאברהם יוסב על פתח גהנם. ודבריו תמוהין חדל כיון דהבכרי נושא נכרית ח"כ ודאי נשקך צערלוהו ק"ו וישראל הבא על הבכרית. ועוד דוקא איש ישראל מוליכו הוללך לפני אברהם אבל הבכרי אינו מוליכו כלל הוללך לפני אברהם. והטעם שלא ימול נכרי וצוואר בראשונים עמנו והאבא צט"ד יע"ט:

סימן קז. הלכות עבדים. למשכיל אחר.

ע"ד ונה שאלנו על דברי הרשב"א הוצא בטענה"מ צפ"ו ונה' עבדים שבהם הטעם בשם י"א דלכך אינו מושל תנאי דע"מ שאין לרצון רשות זו ומה דהוי מתנה על ונה שכתוב בתורה. ותמה הטענה"מ דהרי הוא דבר שצוממון וקיי"ל דתנאו קיים. וע"י תמנה אהה מן הס"ס דצ"ב דף קכ"ו גבי פלוני צבי לא ירש דקאמר שם אפי' לו"ד צדור שצוממון תנאו קיים דהתם ידעה וקוממלה הכא לא מחיל ופרש"ס שם דמה הנאה יש לו לצן שיעמול. וא"כ מה הנאה יש לו לרצו שיעמול. וכיונא דזה תמנה על דברי הרמב"ם שבהם הטענה"מ שם ובה"מ ק"י קי"א צוממון מתנה ללוה ע"מ שלא יסתעבד לצב"ח דקיים. דמה יאוצר החכמה הנאה יש לו למולו שיעמול עכ"ד :

תשובה

הגה ידידי דע דכל זה לק"מ דהנה ונה שהקשה על הטענה"מ הנה לא מצינו אי כינוא כהקצרים שבהם הש"ך צקי' ק"צ והצ"ס ק"י פ"ה דע"מ שאין לצב"ח רשות זו אם מתנה יורשה. ולדידו נ"כ"ש צעזד צאונר ע"מ שאין לרצו רשות זו אם ונה יורשו דעבד גרע מלאה ויכ"פ לא עדיף כמו דמוכה צאוס' קידושין כ"ג ופוסקים שם דעבד גרע מלאה ח"כ אם צאקה אם ונה יורשה נ"כ"ש צעזד שם ונה ירשו. ואפי' אם נאמר דדוקא צאקה שייך לחלק בין נחיים וצין יורשה כמו שחלקו חז"ל דזה צאקה דנחיים ונה ירשו חז"ל רק הפירות שלו וגוף שלה אבל לאחר מיתה היא הכל שלו. ולכך גם ונה שייך לחלק בין נחיים צין אחר מיתה אבל צעזד אין קצרה לחלק צין נחיים צין אחר מיתה כיון דמה שקנה קנה רצו היא תיכף הכל שלו. ואם ונה לא ונה צו הרב תיכף משיכן ונה צו אחר מיתה הרי אינו יורש כל העבד. ונ"מ אפי' אי כינוא כן הרי הרשב"א צהידושין שם הקט' על שניהם צין על אשה צין על עבד ונה לא יועיל התנאי ע"מ שאין לרצו רשות ועל שניהם נותר דהי' מתנה עונש"ס. וא"כ שפיר הקשה הטענה"מ עליו מלאה דזה היא מתנה צדור שצוממון תנאו קיים. ואין לו"מ דזה דמה הנאה לו שיעמול הרי יש לו הנאה ממש שהרי לא ראה הלה ליתן לה רק ע"מ שאין לצב"ח רשות דה. ואם היה יודע שלא יחול תנאו לא היה נותן וא"כ לא היה לו ח"כ ונה לירש ג"כ לכך אכן קהדי דניחא לצב"ח למוחל הפירות ולוותר כדי שיתן הלה לה מתנה ויכול ח"כ לירש מונח עכ"פ צירוקה והי' זה עומדו למוחל הא עבדו הא. ונה"מ גופא אפשר דהוי הטעם ונה דאמרינן אם מתנה ירשנה ולא אמרינן דהי' תנאו גם כ"ל. אך לפי ה"ל ח"ש דאם היא אמרינן דאף אינה יורשה הדר ונה הנאה יש לו שיעמול והי' ל"י מתנה עונש"ס ויתבאר כל תנאו ויזהר צו הצעל לגמרי לכך אכן קהדי דניחא ליה שירשנה כדי שחול תנאו לענין הפירות. ונה אפי' אם נאמר כהקצרים דאם מתנה אינו יורשה ח"ש צפ"טות דהרי מפורש ציטין דף י"ב ע"א דפריך וליחא ליה הקדש עד השתא ק"י כך צ"י העדפה והשתא נמי הקני כך צלל העדפה ומשני הקדש גופא ניחא ליה כי היכי דלשכח עבדיה. ח"כ מוכח דניחא ליה לצב"ח העבד ציטרון נחיות העבד. ואם צעזד ניחא ליה נ"כ"ש צאקה. וכן מפורש צ"ס כהביות דף מ"א גבי צביא דבת הכוזבת מן האחין ונעקי ידיה לניי דמשני שם דבזה ניחא ליה בהרואה לידה. ח"כ מוכח דמי שניה ליה בהרואה ניחא ליה צוממון ירין ידיה ואף דקאמר שם דללמוחל לא ניחא ליה בהרואה לידה. היינו רק דאינה דונה לצו דבתה ניחא ליה בהרואה

חוקיי' ממש והיינו דאינו אקור רק מכה ומלית העין דאקור והנה כיון דשיקור איקורו צאשו עושה מנשה הוי רק נשום ומלית העין ועיקר איקור כהן חוקיי' הוי רק דרצון. ונוצאר צומ"א ק"י ט"א דיש לו"מ דצדצון מותר צדורי חדרים. ח"כ יש לו"מ דיקא צפדיון אם יחזור ירגילו ליקחו הכל לכהן ויהי' קשה למה יקחו דוקא אותו ויהפרקם שהוא מחזיר והוי פרקם לכך אקור מכה ומלית עין. אבל צמוחל אף שיקחיה הרבה אין צו פרקם דצמוחל אפשר שהוא חונן ויהר טוב כאשר עיני ראי דגם פה כ"א מוקפיד ליקח מוחל חיותר אינו. ח"כ ליכא פרקם אף דצמנא הוא משהדל צבך כיון דליכא פרקם מותר צדורי חדרים. ועוד יש לו"מ דלכך נקטה הס"ס צקידושין רק דנראה ככהן חוקיי'. דהנה יש פלוגהא חדשה צין רש"י וצין הרמב"ם על מי הוי האיקור של כהן חוקיי' אם על הכהן או על הצעלים שמתין להם. דהנה צ"ס צמוריה דף כ"ו קאמר שם צקשו ליקנסם ופרש"י להצבלי צהים ולמה לא יקנסו לכהנים צב"כ דאין כל הכהנים איקור רק על הצב"כ. אבל הרמב"ם צה' תרומות כהן האיקור על שניהם דעל הכהנים הוי האיקור וגם על הצעלי צהים שמתין להם והנה תירוצ' הס"ס צמורות דקאמר שמה יצא להפריש מן הפמור על החיוב ממשע כפרש"י דהקנס הוי ראי על צעלי צהים דמתין להם תרומה צבכרן. ויש לו"מ דלפרש"י ח"ש ונה דקאמר צקידושין דף ו"ו דנראה ככהן חוקיי' ולא אור דהי' כהן חוקיי' ומה דשיקור האיקור הוי על צב"כ דנותן לו צאשו וצפדיון הצן אין הצב"כ עושה שום מעשה ואינו נותן לו רק אדרבא מוקבל ולכך קאמר רק דנראה ככהן חוקיי'. גם יש לו"מ כיון דצפדיון הצן אין לכהן הנאה מומן דהרי אדרבא הוא מחזיר הפדיון לכך אין צוה איקור כהן חוקיי' רק נראה חוקיי' ולכך מוכח זה נראה דאין צמוחל המחזיר ליתן לו למולו דין כהן חוקיי' דאינו עושה מעשה רק מפיס צדורים והנהיגה לו למולו אינו צבכרן גם לא הוי לכהנים רק כאשר ישראל. גם אפי' אם הוי איקור צוה יש לו"מ דהי' רק לצעלים לא למוחל לכך אין צוה איקור כהן חוקיי'. ואפי' אם הוי צוה איקור הוא עושה איקור ודאי לחיובו על כך אבל לא מכה זה הוי צידס לכופו ליכנס צתקנה שלהם. והנה ונה שמתנה לעלי עליו שצמורדי אינו נצול כלל לדמות מוחל לדין חוקיי' הנה זה תנאי צחצי מה קהדי צבכרני ונה שבהם ראינו מן חוקיי' וא"כ ראינו קהדי צבכרני דגם הוא שג"ס צוה דהמורדי מייירי רק לענין חזרה רק דכתב כיון דהמורדי מדמה דין מוחל לדין חזרה צמורות דהא נמי צבכרן מכירי בהונה להייה כחוקיי' צבית הגרמה הוי כן. והנה גם צוה הגדיל ההנהיגה צוממון ונה ענין שמיטה ח"כ הר סיני ונה צבכרן חזרה לדין כהן חוקיי' לחזור צו זה תלוי ציד חצמניה והא' מאל דהי' לכך מה לי אם מנעיה לו זה או לא זה. וצפ"ר דהצ"ס צב"ו דף מ"ט מדמה להו להדדי. ונוישראל שמו"ר לצן לוי כור מנער למו"ר לכל התורה דצדורים אקור לחזור משל"כ לצב"ח חוקיי' צבית הארנות צוה יש לחלק צין כהנים לשאר ישראל וכו"מ צב"ל וצפ"ר דמה למו"ר ח"כ מוקדל דושמחם צבית הלי ונה נאמר רק צבכרני ולויס ולא שאל ישראל ונה שהקשה ר"ע על הדין דישלאל שמו"ר לצן לוי כור מנער וכו' דהיחוס שמו"ר יחזור צו קוטייתו אין לו פירות דהרי רש"י פירש שם דאינו רשאי לחזור מכה שארית ישראל לא יעשו טלה ולא יצרו כז. גם צ"ס מוצאר הטעם דצדורים אקור לחזור ולכך גם פירון ר"ע אין לו פירות דזה קותר הס"ס שם דלמו"ר מה לכל התורה דצדורים אקור לחזור יע"ט. וצדורן צ' מוחלים צצנת כהנצי השוזה ארונה לק' צצדורלן להיח. וכן צדורן הכצדים הנה ר"ע קוצר שאלי איש פנוי. לא כן אלי מוטריד מאלוד וחלם כה' ה' יתן לי כה' שיהי' צירי לחשיצ צאונר הצא מן חמדם לא להנתיק לו מנשומתי מוכצ וגם צאונר מן חמדם אינו משיצ כלל ונה דאפשר לדמותם ויריני לכך זכות ויותר אין להאריך

[1234567 ח"א"ה]

סימן קז.

נשאלתי מן' קערו. צאח שול צו ונות נחיות מילה וכן הסכי' ואח"כ מל צו כשהגדיל וחי. ואחיו מל ילד כשהגדיל וחי ונחה מולד לו ילד מה יעשה. והשתני כי מחזיר למולו צוממון ציוס ח' כי אף דצ"ע מוצאר דגם צאח הסכי' לא ימול אך הכונה דהש"ע כותבו דגם צאח הסכי' מהו שנים נחיות מילה

רק צאם ידע הצעל וסחק איב צום אר ק'ס דלמוז לא יתון
 ע"מ שאין צעפלה רשות צה וחר'ל יתון דלמוז לא ידע הצעל
 ונזה וסחק. וצפירט כיון דק'יול לא ונחי צנפואה ונחילה לא
 ונחי דצנפול' איב אס י'לערך לומר דידע ונחיל איב צפיר
 לריכין אלו לומר דזוכה הצעל וחר'ל חור ונחיל לה. איב כיון
 דצין דא צין כך זכה הצעל וספק אס ונחיל אחר'ל לה. אר
 זכ'ס קלו ודלו וסחרס ספק ולין ספק מוזיל עירי ודלי. אצל
 צפירות דהר ספק אס זכ'ס ונחילה לכך אר ספק צעירק הויה
 לכך אין ראוי ליתון לו מוסקס וחס'ס דצרי קצנ'ס ורס'ס ואל' לצוא
 לטעם מנו. וסן חנות דלפנ'ס תקסס כל השעה'ע דליך אפסר
 לומר דטעם הסנאי צום אל ונכס דידע ונחיל איב קסס מנ'ס
 נדריס צמודר הסנא ונחטו ור' דטותן לה ע"מ שאין צעפלה
 רשות צו. וקסס דחי דצנפולא מוזיל סנאי זס ע"מ צמודר הסנא
 ונחטו קסס מנ'ס דר' גוף הסנאי אר ונחנה ענש'ס. ולין לומר
 דאר מנעס קילוק דצנפולא לא ונחי קילוק צלי קין לריב
 ולין לומר דאר מנעס ונחילה דאר מנחילה דצדר סצ'ל לא
 מנחי וצנ'כ דעירק ונח דנחי דאר כללו זכ'ס צק הצעל וסחר
 אר ויכס ארסס לאסנא ונח לא איב פניה צנפולא אצל צמודר
 הסנא קוף קוף ונחס אר לנחטו ונחילה ור' חטו אר סנעוסר
 לה אצל חסלה הצעל אר סזכס צו ור'ס קוף קוף ונחס
 אר לו. וססס צצריטו אר'ל א'ס ער ענ'ס דכס הסוקסיס אר'ל
 דק'ל דלירוסה לא ונחי סנאי וסר אר כיון דצב'ל סנחן ונחנה
 לאס אר ונחס יורסס איב צנפולא לענין פירות מנחי הסנאי דלף
 דאר ליה דסצ'ל' ור' מ'מ סנחן סצ'ל' זכ'ס צה הצעל וסר וסוותר
 לה ור' דאר צב'ל סנחן ונחנה לאסנא ור' מ'מ צום קססס ולין
 הצעל וסר פירות אצל לענין ירסס מנחי אר לא זכ'ס צסס
 הצעל אר מנחילה דצדר סצ'ל' דל' מנחי. וסס צדר זכ'ס אר
 סנחן לה ונחנה וצום ק'י'ל דצב'ל יורסס. וצום סיה מקוס להק
 צין ארסס לנפואה דצנפואה דל' מנחי קילוק לכך לא מנחי
 רק מנעס מנחילה ונחילה דצדר סצ'ל' לא מנחי. וצב'ל לריכין
 אלו לומר דאר כללו זכ'ס הצעל ולכך דיטו רק צב'ל סנחן ונחנה
 לאסנא ור'. אצל צארקס יס לומר דמנעס קילוק אר וקילוק
 מנחי אר דצדר סצ'ל' לכך מנחי אר' ירסס ור' סס לנפואה צום
 דטת הפיקסיס דל' פליג דיס לומר דס מנחנ דצארקס וס
 מנחנ צנפואה ולין סנחן גורס להסרין צום. וססס צום סיה מקוס
 לייסצ דצרי ס'י'ל ססצ'ל סרסצ'ל אר'ל דמפרסיס סעסס דלכך ס'י'ל
 דל' מנחי סנאי ד'י'מ שאין כך לריב רשות ונח דאר מנחס
 ענש'ס. וססס עזיו סססס'י'מ סכ'ל דאר דצר סצנפולא. דיס לומר
 דססס מנחס כלל'ס לק'י'מ כ'כ דיס לומר דלסמור רצק לסיסצורל
 דצב'ל דאר חזיקן לכונה דצריס דלסמור. לסיסצורל דצב'ל אר
 שאינו מדינא כגון לענין סוקקדיס מנעס יד' אסנא ור'. איב לא
 לומר ס'י'ס צום דלסמור. לסיסצורל דצב'ל דלש' י'י סנאו לא
 יוכלו להפסיק סיסצורל. וססקר צ'ד הפקר וצב'ל סנחן כספקיו
 נכסי סנחן סכ'ג וסנורו דלין סנחנ'ל חל. רק דעירק קוסי'טו אר
 מנעצ דלס לא אסמור לסיסצורל דלחון. וסס מדינא חל סנחנ'ל
 למה יתקנו סל' יועיל. לכך צסס סירט'ט ספיר דאר כססס
 ענש'ס. ור'ל דמחיל דקוף קוף מנ'ס לומר דמחיל קודס סזכס
 צו לא מנחי דאר מנחילה דצנפול' וקילוק לא מנחי צום כנו
 צנפואה דידו כיד רצו וצנ'כ לריכין אלו לומר דאר כללו זכ'ס
 צו סלחון וחר'ל מנח לו וסצו צום ק'ל כדעס סקצריס דרצ
 סנחן ונחנה לעצדו לא קנח סנחנ'ל וסנא דיד סרצ ח'כ מנח
 מנחי מנחילו אחר סזכס צו סרצ. לכך ספיר סירן דאר ליה
 מנחנה ענש'ס. וססס מ'ס לעיל דלס אר מנעס מנחילה לריב ס'י'ס
 נודע זס להצב'ל ויסחוק סצתי ורס'י'ס דלין זס מנחנ. רק יס
 לומר דלכך ססדי סלף שאינו יודע אר סיה יודע סיה מנחיל כיון
 דאר סזכס לו מנחס סרססס דידה ס'י'ססס לה כנו כן פסס
 אחרת כנש'ל לכך סל' מנעצת אר צום כנו מנעצת ולין ססדי
 ס'י'סס וקסיס ור' מנחל דצדר. וססס וסס ססססס על סרסנ'ל
 אר'ל דליך כסצ צנחן ונחנה ע"מ סל' יסנחנ'ל דצב'ל דל' סנחנ'ל
 דצדרצ צנפולא סנאו ק'י'ס. וסססס ר'י'מ מ'י מנח סססס יס לנחנה
 ס'י'ססס. ססס זס מ'י לא קסס עפ' דצריטו אר'ל דאר לנפואה
 מנחנ סלום מנחנה דרקו למנחנ נכסי וסססס כון מנח
 ולסצריסס צענין סל' יח' לנחנ'ל אחר'ל מנח לנחנ'ל מנח ולכך
 יסחל לנחנה ס'י'סס לו מנחנה כיוול' צום ור'י'ס. לו מנח להספרסס
 ויוכל לנחנ'ס לפרוש מנח ומוקוס אחר ור' י'לערך להספיר נכסי
 וצפירט אר כיוול' דסרסנ'ל וייר' ססססס סל' יסנחנ'ל דצב'ל יודע